

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiæ, 1605

Epistola P. Alexandri Valignani Provincialis De quinque è Societate Iesv pro
Christi fide occisis in India Orientali Anno 1583. Ad Præpositum Generalem
eiusdem Societatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

EPISTOLA
 P. ALEXANDRI
 VALIGNANI PRO-
 VINCIALIS

De quinque à Societate I. E. S. V. pro Christi fide op-
 cisis in India Orientali Anno 1583.

*Ad Praepositum Generalem eiusdem
 Societatis.*

XPONAM his litteris R. P. illustrem laureâ, quâ
 consecuti sunt carissimi Patres nostri, Rodolphus
 Aquatuna, Alphonsus Paceccus, Antonius Fran-
 ciscus, Petrus Berna, & Franciscus Aranea fratres,
 qui Idibus Iun. anno salutis 1583 apud Salleres
 se se Deo victimas obtulerunt, Ethnicorumque telis Christi-
 anis propagandicaussa occuberunt. Salleres regio quædam est
 tinèti annexa, Peninsulæ instar, quæ ab Insula Goa quodam
 tractu seiuncta, ab vrbe ipsa Goa abest passuum millia non
 plius nouem; ambitur vsquequaque passuum millibus viginti
 & Idalcanis Regni finibus terminatur. Est autem Idalcan
 Maurorum Rex, qui Superioribus temporibus, vt fuit
 bellis, quæ cum Lusitaniæ Regibus gerebat, imponeret, Sal-
 seranas iis terras, in quibus sex & sexaginta pagi numerantur,
 possidendas concessit. Ex eo tempore Salleres Lusitaniæ
 imperio. Incolarum numerus est octoginta circiter millium. In
 his multi Brachmanes Ethnicarum superstitionum magistri
 mirum videri non debeat, si gens illa multos iam annos Lusitani
 subiecta regibus, nec longè distans à Goa, etiamnum in Idolo-
 rum cultu ac superstitione tam pertinaciter hæreat. In eas
 nullus ante annum 1560 Christianis concionatoribus patebat
 aditus; tum primùm à nostris sociis incultræ illæ desertaque

re diuino verbo excoli cepta sunt, paucis duntaxat Christianis factis: in quibus ipsis tuendis augendisque multa saepe Nostris ab Ethnicis pertulerunt. Quae caussa fuit, cur Antonius Norogna Prorex ducenta amplius delubra, & in his sumptuosa nonnulla, praeter alias multas Idolorum aedes incendi aequarique solo iusserit, anno 1567. Ethnici rati, id quod erat, tantas ruinas impulsu suasuque Nostrorum editas esse, iras scilicet in nos graues inimicitiasque susceperunt. Et quidem quoties vlciscendi se dedit occasio, eam semper auide arripuerunt; nam bello sapius inter Lusitanos Maurosque Idalcans exorto, cum Mauris coniuncti Ethnici, Christianorum templa domosque, quae in Salfetanis agris erant, sacrilegis manibus incenderunt ac distabant: magna etiam detrimenta Christianis ipsis intulerunt, quorum erat ferme numerus decem millium. Et quamquam recens firmata pax erat, quinque tamen ex iisdem pagis a Lusitania deficientes imperio ad excitanda noua templa, nouaque Idolorum simulacra, publice adhibitis vt antea ceremoniis, redierunt. Quin etiam agere cum Prorege Regaque ipso non dubitarunt, sibi vt in eo perseuerare suasque superstitiones auge- re suo arbitratu liceret. Quoniam igitur Alphonsi Pacecci o- pera factum cognouerant, vt ea, quae ab ipsis falso defere- bantur ad regem, illustrarentur & patefierent; eundemque suis senserant obstare consiliis, hoc hominem oderant acerbius. Nec minori apud illos odio erat Petrus Berna, qui praeterea il- lud effecerat, vt exercitus is, quem ad eos coercendos Comes Franciscus Mascarenus miserat, ipsorum fana dirueret. Et qua- quam non ita multo post cum Prorege redierunt in gratiam, id- que per eundem Alphonsum Paceccum; tamen per simulatio- nem pacis & otij, quae est illorum barbaries, vlciscendi tem- pus occasionemque captabant. Dum hac geruntur, Rodul- phus Aquauia ex magni Mogoris aula reuertitur Goan: qua in aula triennio iam amplius cum versaretur, reuocandum eum in praesentia Prouincialis putauit, quod in iis locis nulla se spes vtilitatis ostenderet. Sed is fuit Rodulphi a rege discessus, vt ma- ximam suae virtutis & sanctitatis admirationem Regi ipsi Re- gisque familiae vniuersae reliquerit, etenim ea omnibus fuit ita perspecta probataque, vt eam, ne ipsi quidem amuli Mau- ri negare auderent. Goam vbi peruenit, magna omnium gra- tulatione exceptus est, & quod vnicè diligebarur ab omnibus, singularem eius animi moderationem, ceterasque virtutes, & quod eius iam reditus propemodum desperabatur, ingens enim

RI
 O.
 fide or-
 aurea, quae
 Rodolphus
 tonius Fran-
 ranea fran-
 ud Salfetan
 s Christi no-
 quaedam est
 quodam mo-
 illia no ar-
 is viginti
 Idalcans pe-
 is, vt in
 oneret, Sal-
 numerantur
 raniae part
 millium: in
 magistri
 nos Lusitan
 in Idolo-
 In eas oca-
 bus parat
 tertaque

erat suspicio, id quod ipse quoque suspicabatur, ne vel captivus Maurorum potestate retineretur, vel denique perimeretur. Sed ut aliud fuit providentiæ diuinæ consilium, hanc Regi meram iniecit, ut abeundi potestatem Rodulpho faceret, idque in tanta quadam officii humanitatisque significatione. Cùm plerimò offerret discedenti diuitias, ille funditus repudiavit, hoc vix contentus, quòd diues meritis, diues virtutibus rediret ad suos, quibus bonis toto illo tempore, quo abfuit, locupletatus est, cùm in tanta hominum peruersitate, tanta animi tranquillitate partim solus, partim cum sociis degeret, ut aulicis esset exterisque miraculo, propter eximiam eius animi submissionem specimenque virtutis. Itaque P. Prouincialis commodissimum petauit esse, cum Salsetanæ sedi Collegioque proficere, quòd eum & religionis studio, & agendi dexteritate cum exteris, maximè in his locis adiumento fore confideret. Socium ei adiunxit Alphesum, quem antè nominavi, Paceccum, hominem minime illorum morum atque illius gentis ignarum. hos comitabatur inuita Rodericus Vincentius Prouincialis, sed valetudine impeditus Goam deinde reuertit. Iam dies obrepserat, quo ex Societatis instituto instauranda erant vota, cùm ad primam è Salsetanis nostris sedibus, cui nomen est Cortalin, peruenerunt. ea templum habet adiunctum, SS. Philippo & Iacobo dicarum; eòdem Patres fratresque, quotquot in aliis debebant sedibus, conuenerant; igitur semestribus confessionibus aliisque pietatis exercitationibus ritè obitis, habitaque à nouo Rectore Rodulpho collatione egregia, sua quisque vota, quinto nonas Iulii non sine magna animi voluptate gaudioque renouauit. Cœptum est postea in conuentu referri, quæ ratio videretur idonea ad reuocandam Salsetanorum pagorum conuersionem, & de solemnè quodam instituendo baptisinate, qua in re multum Pacecci optata profutura videbatur, tum quòd ibi alias ipse præfuerat, tum quòd illorum Christianorum esset veluti parens; summa deliberationis hæc fuit, commodissimum videri sedes singulas ubi nostri versabantur lustrare quam primum, simulque naturam & situm explorare locorum, ubi & Crucis defigerentur insignia, & sacraedes ædificarentur. Actum est singillarim de lustrando inspicendoque Coculino pago, ceterisque simul pagis, qui superioribus annis tumultuati, in tranquillitate iam erant. Cuius pagi lustrandi ea causa fuit, tum ut inter ipsos magnæ quædam ex nobilibus eiusdem viri cæde exorta discordiæ sedarentur, tum ut solatium hominibus aliquod præberetur, & ad suscipienda Christiana

era permoerentur, donique vt ad extruendum templum, locan-
 damve Crucem, ipsis tamen non inuitis Ethnicis, arcem locum-
 ve deligerent. Dominico die, qui dies fuit tertio nonas Iulij, Ros-
 dulpus & Paceccus in arce Racioli, aliiq̄ue in aliis Societatis
 sedibus rem diuinam fecerunt. Nocte insequenti duo illi quo-
 dixi Patres, simulq̄ue Petrus Berna Italus, & Antonius Fran-
 ciscus Lusitanus, ambo pietatis studio virtutisque præstantes,
 vna cum Francisco Aranea fratre, qui Gaspari Goenlis olim Ar-
 chiepiscopi nepos erat, in Orlensem sedem conuenerunt. Hi oms-
 nes Idib. Iul. suo quisque sacro peracto, iter Coculinum versu-
 atripiunt: prosequabantur Christiani illius loci complures, Lu-
 sitanicque duo, quorum alter Scriba erat Raciolensis Ducis. Co-
 culinum vt attigerunt, eos primarius quidam Ethnicus consalus
 tar, nuntiatq̄ue conuenturos à prandio salutandi causa reliquo-
 Oppidanos; conuocati sunt à Nostris Ethnici alij duo, vt pax il-
 la quam diximus conficeretur; affuit tantum alter, qui vultu cer-
 tē & significatione pacem se velle ostendit; negare tamen eam à
 se vno, sine fratrum propinquorumq̄ue interuentu, confici posse.
 Interim Patres inter se nostri deliberant, qui maximè locus ad
 construendum templum erigendumq̄ue sacra Crucis vexillum
 videretur appositus. Hoc consilio cognito Ethnici, qui tum ade-
 rant, siue casu siue explorandi animo aduenissent, silentio abeun-
 tes rem ad alios continuò deferunt. Hic, Veneticus quidam in-
 ueterata renouans odia, populum instituit cogere, & quantum
 poterat voce contendere, aduenisse iam tempus quo vicisci vio-
 latum Idolorum numen oporteret, iniuriaque eas, quas quoti-
 die à Patribus acciperent, quos nemo nesciret, omnium maximè
 suis superstitionibus aduersari. Quapropter consilium initur in-
 terficiendi Patres, factaq̄ue manu omnes, qua transeundum Pa-
 tribus erat, viarum aditus intercludunt. Nostris tum primùm sen-
 serunt sibi Ethnicorum animos alienos; ergo vt nascentibus ma-
 lis occurrant, ad suas sedes remigrandum existimant. Vbi se de-
 derunt itineri, ad eaque loca venerunt, in quibus hostiles para-
 bantur insidiæ; cōfestim eos hostiū manus arcubus, ac sagittis,
 aliisque instructa telis inuadit, vociferantium Occide, Occide
 veneticos, pacis nostræ perturbatores, euerfores nostrorum
 Deorum. Ad hos strepitus Lusitanus quidam in medium cum
 sclopo profiliens, & ad defensionem se comparans reuocatus
 est à Pacecco; quod negaret Pater defendendi tum esse tempus,
 obuiamq̄ue procedens hostibus (passis vt in amplexum mani-
 bus) mira animi tranquillitate, patria ipsorum lingua, ne quid

perturbationis metuerent, hortabatur. At illi furentes rabidiorum
 luporum instar, Patres adortiuntur, initiūque cædis à Rodulpho
 faciunt; huic poplites primò succidunt, quo ille vulnere procum-
 bens in genua, intentis in cælum oculis, numinēque plenus, ani-
 mum Creatori Deo, cervicem carnifici sponte obtulit, suisque
 ipse manibus diducta veste, nudum iugulum præbuit, ut, quem
 admodum in omni vita fecerat, sui magistri obtemperans, domi-
 ni que consilio, secundo vulnere ei corpus offerret, à quo primum
 acceperat. Sed ne id quidem ad leniendam carnificis crudelita-
 tem satis; in eas ipsas cervices, quas Christi martyris vitro vunde-
 rat, duas ille graues ac mortíferas plagas imposuit: ad has quæ-
 ta accessit, quæ humerum a reliquo corpore penè discepit; pos-
 tetus denique sagitta confossum; quibus quinque vulneribus ac-
 ceptis extremum spiritum suo edidit Creatori, a quo totidem re-
 demptus est plagis. Atque hoc ille modo Salsetanam peregre-
 nationem suam tam exiguo temporis interuallo, tam gloriosa
 morte conclusit. Secundus casus est Franciscus Aranea frater,
 qui in cernicibus magno accepto vulnere, lateraque hastili trans-
 fixus, moribundus repentè concidit. Tertius occisus est Petrus
 Berna, qui in occipitio ita vulneratus est, ut ex vulnere pars dis-
 cta penderet, altero etiam oculo telo trajecto, alteraque aure me-
 dia grauiter vulnerata: ac ne tum quidem siti crudelitatis exten-
 da, nihilo fuit minor barbarorum in exanguie corpus immanitas.
 Quarta fuit Pacecci palma, cui barbari lanceam cum adegissent
 in pectus, extensis continuè manibus Crucis in figuram, oculis-
 que sublatis in cælum, alteri vulnere sese intrepidus offert, quod
 cum iugulo accessisset, exanimis concidit. Postremus Antonius
 Franciscus, tum in capite tum in reliquo corpore vulneratus,
 occubuit. Spirabat adhuc Franciscus Aranea, cum ad eum
 omnis generis multitudo conuolat, virorum, feminarum, pot-
 rorumque magna præ lætitiâ clamoribus gestientium; qui quis-
 plus Idolo suo haberent honoris, semel atque iterum semivivum
 corpus extractum, circum Idolum raptant. Deinde, ut eorum
 mos est in reorum habenda quæstione, hominem altero tan-
 tum pede stare iubent, altero in sublime suspensio, Idolo sup-
 plicare cum iuberetur, Non sum, inquit, ita desipiens quam vos,
 qui hæc iubetis, ut lapides lignaue muta pro Deo veneret. Illi in-
 incitati, certo eum in loco constituunt, in quem eminus collu-
 marent, in eumque innumerabilem iaciunt telorum sagittarumque
 multitudinem; atque inter iaculandum, alij alijs subinde vocibus
 exprobrantes, Hic demum templum ædificabitis, inquit: Hic
 crucis

preces vestras figeris, denique velut alterum Sebastianum sagi-
 tis confixum relinquunt. Is furor fuit vniuersorum, vt ne pueri qui-
 dem puellæque in eius corpore lacerando, suisq; manibus, macro-
 nibus, iaculis, & præacutis sudibus, animū suū satiare possent. Cū
 eam quisque laudē societatis appeteret in suis vlciscendis Idolis.
 mox martyrum sanguinē iis offerūt, eoque ipso, vteorum mos est,
 illorum simulachra festis clamoribus inungunt. inde reliquorum
 corpora per terram contumeliosè tracta, in foueam deijci aqua
 plenam, eaque, ne in Christianorum manus venirent, frondi-
 bus occultari iubēt. Duo præterea honesto loco nati adolescētes
 in societatem tā illustri martyrii recepti sunt. Brachmanes erāt
 ambo, & in nostris adibus habitabant, eorum alter appellabatur
 Dominicus, ipsius Coculini oppidi incola, qui quoniam patribus
 Idola quæ comminuerāt demonstrauit, ne huic quidē sui ciues
 pepercerunt. Alteri nomen erat Alphonsus, qui cū Pacecci bre-
 niarium gestaret in manibus, non prius sibi illud extorqueri
 passus est, quā vtraque manus absunderetur. Interfectus est a-
 lius quoque Christianus vir honestus Franciscus Rodriguez, i-
 temque alius Paulus Acosta, Christianorum illius loci curator,
 & in adiungendis ad Christum Ethnicis iuuantisque Patribus
 sedulus administer. Ex duobus comitibus Lusitanis superstes re-
 liquus est alter, qui Ethnicus cuiusdam amici ope præsentī periculo
 ereptus est, alter verò scriba Regis, qui Gonzales Rodri-
 guez appellabatur, occisus. Atque hic fuit felix nostrorum
 Patrum obitus, qui amplificandæ promulgandæque Catho-
 licæ religionis causa suas Redemptori vitas obrulerunt, vt
 sanguis sanguini redderetur. Hæc vt supra dixi Idibus Iul.
 acta sunt anno 1583. Qui dies maximè insignis in vniuersa So-
 cietate maximaque veneratione dignus est. Si quidem eo ip-
 so die sunt ab hæreticis, annis antè duodecim, Ignatius Aze-
 bedus comitesque nouem & triginta, cū Brasiliam peterent,
 interfecti. Horum memoriam Goani Collegii Patres fratres-
 que piis precationibus pœnisque vltro susceptis dum recolunt,
 hi ipsi de quibus scribimus à Salsetanis Ethnicis mactabantur. Al-
 latus est hic nuntius postera nocte, quam mors martyrum an-
 tecessit, qui quidem omnium animos vehementer pupugit. sed
 eum de more se contulissent ad preces, tantam vim diuinæ dul-
 cedinis acceperunt, tantāq; lætitiā, vt hac atq; illac è suis quis-
 que cubiculis prodeuntes, eam inter se mutuo communicarent.
 eū verò ardorē præ se ferrent obeundi martyrii, vt novos marty-
 res tam beatos tum sanctos aliisque aliis nominibus appellarent,

Ut primū autem Rodericus Vincentius, id temporis Prouincialis, cum ceteris Patribus ad Sallerem proficisci constituit, ad recuperanda humanaque sanctorum corpora, is fuit ardor uersorum, ut profectioem illam enixè omnes efflagrarent, magnusque mæror inuaderet, si cui remanendum esset. Non tamen omnibus, sed triginti duntaxat concessum est. Qui Coculium cum peruenissent, atque vnā cum Castro Duce occisorum corpora postulassent, patefacere ea initio barbari noluerunt. Sed dum tristes necēstique reditum parant, diuino consilio factū est, ut nō sine sanctis corporibus, que deinde barbari protulerūt, abirēt. Vix erat in Castro Raciolo, ubi tū Nostris morabantur, de Martyrū eadē nūciatū, cū aduentibus ex oppido populus gratulabundus occurrit. Portabatur nobile fecerit a Duce Lusitanisque; cumque ad sacellū quoddam B. Antonio sacrū Castro ipsi propinquū ventū esset, præstō illico Patres affuerunt, qui beata illa corpora, frequenti populo, accensis cereis atq; candelis exciperent, præeunte choro modularē canticum Canticū Zachariæ. In interiore sacello, tum ut studis hominum ingentibus satisheret, tum etiam ut aptius corpora componerentur, detractis integumentis multitudini ostēta sunt. Hic ea fuit omnium lætitia significatioque pietatis, ut multum confirmarent ē Nostris, nunquam se antea talem expertos esse, ut quanquam triduo antē necati erant Martyres, atque in illius uicæ cæno eorum corpora delituerant, recētes tamē admodū uidebantur, præcipueq; Rodolphus, cuius ē vulneribus ita recens manabat sanguis, ut si ea tū accepisset. Quæ res omnium animos reuoluerit accendit, rātusque osculantium manus pedesque matrum ac sacra vulnera impetus fuit, ut iam tum celestem illorum gloriam videre quodammodo viderentur. Multi præterea reliquiarum aliquid studiose querebant, nec obfisti vilo pacto potuit, quominus alii aspersis cruore sudariis, alii recisis unguibus capillisque discederent. Corporibus aptè compositis, solennis quædam religiosaque supplicatio instituta est. Corpora detrahebantur a Patribus, crebris cum funalibus canticisque psalmodiarum, qui ad eam triumphū gloriam spectare potissimum uidebantur. Ad oppidi templum cum hac pompa delata, nocte citius media, in arca prægrandi condita sunt, distincta, ac suis quæque ut inter nosci possent notata nominibus. Ibi iacent in præsentia, quoad alio Paternitati tuæ transferre placuerit. Postidie octidiei manē Prouincialis pro gratiis agendis Missæ sacrum cum cantu solemnique ritu peregit. nec enim tale funus desiderare

alias videbatur exsequias, si quidem pro fidei Catholice promulgatione proque Idolorum signis euerfis oppetitamors erat; quod & Ethnici fatebantur ipsi, & ex eorum liquet epistola quadam, in qua scriptum erat, idcirco à se PP. peremptos, quòd suis in regionibus cogitarent Christianorum templa construere. Maxime perturbauit hic nuntius Goanam ciuitatem, cui Rodulphi Pacecciq; virtutes perspecta iam erant. Quocirca ita sunt omnium animi in Ethnicos incitati, vt nisi Proregis nutus prudentiaq; reprimeret, ad expetendas illico pœnas vlciscendamq; Martyru eadem vniuersi concurrerent. Sed quoniam Parricidæ illi ad Idalcanem Regem confugerunt, cœsui Prorex conuiuendum esse in presentia, & in aliud tempus pœnas tanti sceleris referuandas. Erat P. Rodulphus Atriæ Ducis filius, annos natus tres & triginta, quorū dimidiā partem in Societate cōsumpsit. Æqualis ferme erat illi Paceccus, vterq; magna quadā virtute præditus, magnis quibusdā donis instructus ad rē Indicā adiuuandam promouendamque. Sed Rodulphum præcipua quædam commendabat humilitas, & suauitas morum, quæ tantum illi sanctitatis nomen domi forisq; pepererat, vulgò vt Angelus diceretur. Antonius Franciscus trigentimum agebat annum, fueratque in Societate duodecim. Huic accepimus quotidianū solemneq; fuisse, cum sacrificaret, à Deo precari, sibi vt eius causa liceret cruciatus martyrum experiri. nā de Rodulpho quid attinet dicere? cuius ex litteris ex Mogoris aula datis facile perspicitur, quàm flagrans eius studium esset, quā ardens cupiditas mortis pro religione oppetendæ. atq; id ipsum meror ille, quem cepit ex suo in Goā reditu, declarauit, propterea quòd tam præclarā bene moriendi patiendiq; pro Christo occasionem amississet. Petrus Berna ipse quoq; par erat ætate, sed sexentium in Societate confecerat. hic dicere solitus est, quandiu sanguis in Coculino pago non funderetur, Ethnicorum conversionē ad Christum fore nullam, simulque se præfagire animo, sibi in iis regionibus moriendum. Nec multo inferior erat ætate Franciscus Aranea, qui duodeciginta natus annos, vixerat in Societate decenium. Quare in omnibus flos vigeat ætatis, omniumq; erat opera ad Dei ministerium Societatisq; perutilis. Caterum nos in hac spe sumus, horum Martyrum merita tantum apud Deū ponderari habitura, vt Patres fratresq; nobis carissimi, qui in Europa sunt, acriter inflammentur ad has expetendas oras, vbi tam felicem exitum foreiantur.

Goæ, v. Kal. Ianuar. Anno M. D. LXXXIII.